

כניסת שבת:

ירושלים: 16:04

ת"א: 16:06

חיפה: 16:08

באר-שבע: 16:23

יציאת שבת:

ירושלים: 17:18

ת"א: 17:19

חיפה: 17:17

באר-שבע: 17:21

השבוע בגליון:

4

מרתק:

שוב: מדור "עד החתונה - זה יעבור..." - פרק ד'!

מיוחד:

שר הכותל!

3
2

מרתק:

סיפור מהתנ"ך...

מיוחד:

גאון המוזיקה היהודית, יוסי גיל בראיון מאלף!

4

הגליון יו"ל ע"י:

מכון "בלבבי" -

יהדות מלב אל לב

~~~

פרטים בקרוב!

יריית פתיחה / אישי פרי

צרת נפשו בהתחננו אלינו ולא שמענו" (בראשית מב, כא).

האחים, כנודע, עושים את מעשיהם לאור צו ה'. ברי לנו כך. אז מדוע שנאקת האח תישמע באוזניהם? האם קול רגשי עשוי להסיט פסק-ההלכה נחרץ וחד-משמעי?

אלא, כך דומני, האחים אמנם עשו את אשר נדרש. אחת דינו, לפי היבטם ההלכתי להימכר לעבדות. אולם גם-אז **אסור שימומש פסק-ההלכה בחדוות-מנצחים! אסור גם שיעשה באבירות-לב רעה!**

יוסף האח חייב להימכר, אבל בדמעות. הדין יבוצע - אך ברגישות.

אולם לא-כן היה במכירתו של האח החולם. האוזניים היו-אז אטומות. מסרבות לשמוע קול נאקה.

האוזניים הכרויות, אסור שיסמאו את פסק ההלכה. אפילו שיטשטשו אותו בכי-הוא-זה. אך מותר שהלב ייאנח אנחה אילמת בשעת ביצוע גזר-הדין הכואב והקשה מנשוא.

צריך שהאדם יחוש שהוא מקיים את מצוות 'מרור' בשעה זו.

1. בדם, ובדמעות!

וירא יעקב מאוד ויצר לו. רש"י: וירא - שמא יהרג. ויצר - אם יהרוג הוא את אחרים.

רוחות רפאים של מלחמה אט-אט מתקרבות אל יעקב. חש הוא כי כלו כל הקיצין. לכאורה, יצטרך עוד רגע לחדד חניתות, אבל לא ירא הוא ונבעת רק על עתיד חייו הלוטים בערפל - דווקא על עתיד אנשי אחיו - אויבו הזדוני. האומנם?! פלא!

ברצוני, יקירי, לדקדק עוד קמעא במילים ומכאן להעלות ארוכה ומרפא לתמיהתנו: יעקב, שימו-לב, לא ירא מפני קטל אחרים. הוא יצטרך בגינם. כלומר, את ההרג יצטרך לחולל. במלחמה כמו במלחמה. אך לא בלב שש יעשה זאת. רק מכורח-שעה כפוי.

יהרוג גם יהרוג אחרים יעקב - אך חדווה לא נסוכה עליו. איפכא - צר לו. בסופו של יום "אחיו" הוא.

מעלה לי רעיון מבריק זה רעיון זהה הכרוך בסיפור מכירת יוסף - המופיע בפרשה הבאה:

"אבל אשמים אנחנו", מתוודים האחים ספק בצער-ספק בחשש, "על אחינו, אשר ראינו

גליון "פרשניית השבוע" - יהדות מלב אל לב!

עורך ראשי: אברהם ישראל פרידמן. יועץ תוכן: יצחק העברי. הגהה: שמוליק כהן.

לקבלת הגליון - מייל המערכת: abyisrael@gmail.com פלא: 0504116867.

יריית פתיחה / אבישי פרי (המשך)

1. "פכים קטנים"!!

דיו רב ניגר כדי לעמוד על סוד מעשיו של יעקב אבינו, אשר מבכר לשוב דרך אחרנית בשביל "פכים קטנים" ששוכח. "פכים קטנים" אלו, הפכו אפוא לחומר עסיסי כל-כך של דורשי-רשומות ואוחזי-רמקולים למיניהם.

דומה, טרם-כל, כי יותר משלא נכתב כאן - נכתב כאן: ביהדות אין כנראה דברים פעוטים, שוליים וזוטרים. 'עיוגולי פינות' כאן זו מילה שלא עוברים עליה בשתיקה.

נמצא, שעצם העלאת השאלה, חושפת את גסותו של השואל. "פכים קטנים", אינם עילה לעצימת-עין מכוונת.

רעיון זה נעוץ באינספור פרשיות בתורה. המלחמה - רק כמשל. ותהום הארץ. שריקות של טילים מחרידות את האוויר כל העת, ובלב תפילה חרישית. כאוס רוחש - בוחש לו, ובעיניים רטט ובעתה.

ודווקא כאן, בלב המהומה והאימה, פוקדת התורה למקד רזולוציות אל העץ הקטן והעלוב - יחסית.

הגוויות הנקטלות מחרב איש באחיו מושלכות עדי-ארץ. אולי גם כתמי-דם מרוחים על הבתים והקירות. אך איש על יחיש פעמיו. לא יאבד את הכיוון וינוס כדוהר לעבר התהום. חלילה לנו. תמיד שימור על קור-רוח, וישים-עין על העץ הקטן לבל ירמסוהו בחסות הבהלה.

ללמדך: אצל העם היהודי, אין קטנות. אין לפסוח על אפילו על ערך שנראה אפרורי וחסר כל צבע.

חבר יקר חידד לי את הנושא לעומק, ובעקבותיו אני שב וממשיך את הרעיון שנשנה בגיליון האחרון בסוגיית חלומי הפלאי של יעקב:

לכל יצור שחי עלי-חלד, ולכל יציר, תפקיד. אין דבר שעף בעולמו זה 'סתם' בלי לדפוק בדלת הבורא.

יהודי המאמין שנברא ביד בורא, יודע ומכיר כי לכל יצור שנע עלי-חלד תפקיד. אפילו תכונות אנושיות נאצלות יוכל האדם לספוג מחתול נשכנית החושפת עצמה בשעות-ליל מאוחרות. (ראו עירובין יג, ב). יעקב מלמד אותנו שביהדות אין 'קטנות', כי אין גשם וחומר כערך עצמי. על קטן כמו גדול - רוח תהא נאצלת ותפרוס כנפיה.

רעיון זה, הטעים באוזניי פעם מורי-חמי, רבי יוסף אורן שליט"א, נכתב גם אצל יחזקאל בדור של טרום-חורבן, כאשר אלפים בודדים חיים בעם, והמצב הרוחני ירוד עד-אימה. חלום חולם יחזקאל שדורו עובד לעבודה זרה. זה לבעל וזה למרקוליס, וכן הלאה. ולבסוף, הקב"ה מעניש את החוטאים. גם בדור בו הכאוס הרוחני שולט - וההדר של פעם ניטל, מסביר מורי-חמי, אין 'הנחות'. יש דין ויש דין. האלוקים יביא אפוא במשפט על כל נעלם.

וכן, גם ל"פכים קטנים" יש שם! תפקיד ייחודי שנתן להם בורא שמים וארץ!.

נגדר עניין פרסומי ניסא

הנה היה מקום לחקור: כידוע, אם לאדם יש בבית שתי חזיתות, חייב להדליק פעמיים - משום החשד - שאנשים שחולפים בחזית אחת יחשבו כי לא הדליק, מהו באזור בלתי-דתי, כאשר אין כל בסיס להדלקה זו; שכן איש מהשכנים לא שת ליבו לזאת.

ברם, כדי להבין זאת עלינו לרדת לשורש גדר דין זה של חשד, המחייב הדלקה נוספת. ידוע הוא שהגמרא (שבת כג, א) חותרת אחר מקור לדין זה. והכל תמיהים: מדוע לא מצאה הגמרא מקורות אינספור שמצינו שיש לחוש לחשד של אחרים כמו איסור כניסה לחורבה אפלה וכדומה (ברכות ג, א). ומיישבים (כמדומני בשו"ת העמק דבר) שלא תרה הגמרא אלא אחר מקור שחשד הופך למחייב של המצווה - מעצם דינה, ולא אך חובה שולית וחיצונית - דבר שלא מצינו דוגמתו במקומות אחרים.

ולפי-זה ייראה, שיש כאן באמת ספק נוקב בסוגיית שכונה בלתי-דתית, שכן מחד, אין כל בסיס לחובה להדלקת נר משום החשד, ומאידך, הרי הדין הזה כבר נהפך לחלק מעיקר המצווה - ושוב אין לערער אחריו בכל-אתר. וכשם שהאדם חייב להדליק את נרות החיוב שלו בחזית אחת - חייב להדליק באותה המידה גם בחזית האחרת של הבית.

וכיום חשבתי לבאר את שורש העניין; מדוע דווקא במצוות נר חנוכה יש דין הדלקה מעצם הדין - רק בשל החשד, שכן, כל שורשה ונשמתה של המצווה היא החשיפה לרחוב ולאחרים - שכן כך חקקו חז"ל: "פרסומי ניסא" (ראו שבת כג, ב). היינו - שתכלית המצווה היא לפרסם הנס לעין-כל. ומשום-כך מה מופלא הוא הדבר, שכאשר ישנו חשד, הרי שאין כאן "פרסום נס", וממילא ישנו לשורש הדין, ויש לחוש לכך מעיקרו.

שאלה: יעקב נלחם עם המלאך. ידוע, שגם בימינו-אנו ניצבים אנו באותה מלחמה - של קודש מול חול. איך מתגברים?

תשובה:

כולנו יודעים מה אבותינו עשו בשואה, והבעיה היא רק ששכחנו את העובדות מסמרות-השיער הללו.

הסבא שלנו מסר את הנפש בשואה, לשם הנחת תפילין זעירות, במסירות נפש עילאית, ותחת עול מכביד של גזירות בלתי-נסבלות, וכך בשאר המצוות כולן. את התובנה הזו בדיוק עלינו לחדד בבנינו, בכדי שיקבלו מעט פרופורציה ואחיזה, כלפי הניסיונות שלהם מול המחשב והרשת ההרסנית.

כשבנינו יראו את המסירות הזו, הם ישאלו את עצמם, למה זה היה אכן כך, ועל מה השקיעו האבות את כל חילם ורוחם בשביל המצוות, וזה מה שיעצים את הרוח שלהם בכיוון היהודי, ולא בכיוון של החול.

והי הדרך היהודית הנכוחה לקיים עם הילד חוט מחשבה דק ועדין, שיחבר אותו לזהותו היהודית הפנימית, ובד בבד ממילא, יעזור לו יותר ויותר להבין את יעדו וייעודו בחייו - לא במקומות זרים אחרים.

*הכותב הינו איש-חינוך בישיבה ירושלמית

אלומת אור בג'ונגל הישראלי

נקודה טובה

שר הכותל - - -

הכותל המערבי, קצת יותר משבוע ימים.

אחרי שזוכה במשפטו, מגיע יו"ר ועדת חוץ וביטחון, אביגדור ליברמן אל הכותל המערבי כדי להגיד תודה לאלוקיו. הוא עוטה על עצמו טלית עלת פסים אפורים. מרהיב. אין מה לומר.

"תכתוב את זה אצלך", פקד עליי חבר נרעש. "אדם חילוני-מיליטנטי כמו יו"ר ועדת חוץ וביטחון, שמגיע לכותל, ועוטה עצמו בטלית. אין זה דבר של מה בכך". אז הנה, חבר, רשמתי.

פניתי לאבי אבוהצירא, יועצו החרדי של האחרון, וביקשתי לדעת על פשר המעשה המעניין. זוהי תשובתו: "יצאנו מבית המשפט לאחר הכרזת גזר-הדין על הזיכוי. אביגדור הודיע לנו ספונטנית: 'יצאים לכותל', ויצאנו. הוא התעטף בטלית של חתנו". מה לליברמן ולכותל? שאלנו את אבוהצירא. "צריך לזכור, שאביגדור גדל בבית מאוד מאוד יהודי במולדובה. למרות המדינה הקומוניסטית, הקפידו במשפחה לדבר בשפת האידיש היהודית, אותה דובר אביגדור עד היום הזה. קיבלת עוד נקודה יהודית".

אם גם אתם נחשפתם ל'נקודה טובה' בלב הג'ונגל הישראלי, פנו למערכת בהקדם!

'שומר הסף' של המוזיקה היהודית

יוסי גיל, שדרן הרדיו החרדי-פופולארי, הפך לשם-נרדף למוזיקה יהודית אוטנטית. בצעד נדיר, לרגל יום כלולות, נאות גאון המוזיקה היהודית לחשוף כמה סודות: איזה זמר חסידי הוא הכי מעריך, מה הוא אומר על שירי

החתונות החרדיות דהיום שהפכו למקצב 'פופ' אכזרי, והאם דווקא הוא יציל את המצב *** ראינו מרתק

אפתח באנקדוטה אישית: עוד כילד הייתי מתרפק על ניתוחו המוזיקאלי המאלף של איש הנגינה היהודית, ר' יוסי גיל. חמימות יהודית בקעה מקולו הרך, והפיחה בי להט חסידי. קולו מלא-החן ממלא אותך בכיסופין להקב"ה.

גיל, משדר תוכניות מוזיקה יהודיות כבר שנים לא-מעטות. הוא מביא לשומע נעימות מוזיקאליות חסידיות מחצרות החסידים של פעם ומביע את רישומו המתוק ומלא-החן עליהם.

למרות שהוא סג-נהור, עיניו, כך-דומה, נשמטיות. הוא חודר ללב השירים ומצליל להביא את הרקע והלב שלהם- אליך המאזין. תמיד יקפיד להשמיע שירים שיותר מכל יבטאו 'פירוש המילות', כלשונו. הוי-אומר, שירי תפילה. ישבתי השבוע עם גיל בשעת ליל מאוד מאוחרת. האנשים נמים כבר את שנתם - קולו של איש הנשמה עדיין כאן.

כפי שלכותב-השורות חורה מקצב ה'פופ' הפראי שחדר לחתונות, גם את גיל זה מאכזב, מאוד. "נכון. אבל אין חדש תחת השמש", הוא אומר בנימה נוגה. "זה כבר כמה שנים הסיפור הזה.

והמצב רק ילך והידרדר. אני ממשין.

"אי אפשר לעצור את התופעה", מודה-מדגיש איש-שיחי. "אפשר רק להעצים את החיוב". ואני מיד מהרהר: מה שגיל עושה בעבודתו ברדיו.

מלאכתו של גיל, אני אפילו מעז להללו בפניו, היא 'אור בקצה המנהרה'. דורנו, דור הזלילה הפרוע, שכח את העבר הישן והטוב. ניתן רק להספיד את עולם השירים כמו 'זכנו' של גרין או 'שאי סביב' של פריד, כמו גם את 'פיה פתחה' של וולד, ועוד מגוון שירים ישנים וטובים שנעלמו מן האופק המוזיקאלי בן-ימינו. וחבל. האם יש אולי שינוי-גישה חיובי בציבור בתחום? אני שואל את גיל ספק בניחוש, ספק בהכרה חלקית של השטח המזמר. "אני לא מסתובב בחתונות", מודה גיל וממשיך: "אבל אני לא מזהה כעת תהליך כזה. בהחלט הוא שמי שרוצה שירה חסידית אמיתית, ודאי משמיע בחתונה נעימות בכיוון הזה. עם-זאת בהחלט שהתקליטים האחרונים של פריד ('אמחיה'. י. פ.) ובן-דוד (כיסופים'. י. פ.) הולכים בכיוון הישן והאוטנטי - אך הם תמיד היו שם". ואי-אפשר לדבר עם איש המוזיקה היהודית-חסידית, בלי לשמוע ממנו פתרון לכמה חידות סתומות:

יוסי, התשובה תהיה אולי קשה, אבל תרשה לי לשאול אותך: איזה זמר חסידי אתה הכי מעריך?

"את הזמר אייזיק האניג", שולף גיל תשובה, ומסביר: "הוא הכי מיוחד בעולם המוזיקה החסידית. יש לו קול חינוני ומרגש. תראה גם איך הוא מגיש ומציע את השיר. הוא זמר חסידי אמיתי וירא-שמים". אני מרשה לעצמי להנהן בהתלהבות. שיריו, כמו 'מלוך', וברצונך' ועוד ועוד מרטיטים את הנשמה שלי. מקרב החסידויות, לבטח אתם מבינים, שהבחירה תהיה קשה בהרבה. שכן, לכל חסידות יש את הניגון שלה שכבש את העולם היהודי. קחו את 'מזמור לדוד' של מודז'יץ, או 'אשת חיל' של סערט וזיניץ', 'אם תעירו' של וזיניץ' או 'מה אשיב לך' של סלונים, או המארש החבד"י הסוער החדש שחדר למחנה החתונות. אין חסידות היום שלא מתכבדת בשיר בכורה משלה.

גיל מסכים עם ההנחה: "לכל חסידות יש את הנוסח שלה. יש לנו חסידויות רבות שלכל אחת ייחודיות. אולם לדעתי, חסידות בעלז היא הדומיננטית כיום מכולן. שכן, בדור האחרון היא הביאה המון שירים שסחפו את כולם כמו 'ודו לה' חסדו', 'קדשוהו', ואחרים". השיחה עם 'שומר הסף' של הנגינה היהודית מתארכת. יהודים של צורה כבר התעוררו. פוסעים כאן, בירושלים של מעלה, בדרך ל'פסוקי דזמרה'. המשך - אם רק ירצה ה' - עוד יבוא.

עד החתונה - זה יעבור... זווית אחרת על עולם השידוכים!

"ידוע נדע: מידי ליל, ב'האופרה' וב'ארמונות חן', ב'גן הפקאן' וב'היכלי מלכות', בוראים עולם!"

"אשר ברא ששון ושמחה, חתן וכלה..."

כל המתבונן נחשף ללשון פלא זה, ותמה: כלום איזו בריאה זו של חתן וכלה כמצב-ביניים זה? איש ואשה ידענו שהם יצירה חדשה המאחדת את שניהם לאחד רחב יותר - אך חתן וכלה טריים - איזה מין "בריאה" יש בהם?

ברם, כבר הזכיר בדבריו, ראש הישיבה, רבי שמואל יעקב בורנשטיין שליט"א (ראה לעיל במדור "ברשות מורי ורבותי") את דברי רבינו בחיי הכותב שיש בימי הכללות משוואות רבות לבריאת העולם, ולדבריו יש אפוא בחינה של "בריאת העולם", במצב של חתן וכלה.

ראש הישיבה שליט"א אף למד מכך שיש לדבר גם הקבלה עמוקה יותר בתחום ה"איסתכל באורייטא" - אשר הקב"ה הביט בתורה טרם ברא העולם - ולפיה בראו, אשר היא מתקיימת גם באמצעות מנהג העלייה לתורה של החתן בשבת של טרם נישואיו.

לפיכך יראה, שזוהי בעצם גם ה"בריאה" הייחודית שיש בעצם יצירת מצב של חתן וכלה - שכן מצב זה כמוהו כימי הרת-עולם!

ידוע נדע: מידי ליל, ב'האופרה' וב'ארמונות חן', ב'גן הפקאן' וב'היכלי מלכות', בוראים עולם!!

(נכתב ביום ג', כ"ה חשוון תשע"ד)

מתוך: קובץ-תורני "מים אדירים", היו"ל לרגל נישואי כותב השורות עם בחירת-ליבו תחי', ביום א', כ"ח כסלו - רביעי של חנוכה תשע"ד, אולמי "ארמונות חן", ב"ב. פרטים בקרוב!

צו-גיוס!

עשרות שבים, שזה להם הרגעים הראשונים ליד הגמרא האהובה, מחכים לכם! בואו והצטרפו לחברותות בישיבת 'מחנה ישראל' בבירה!

~~~

לפרטים: 052768036